MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH

DEPARTAMENT POLITYCZNO-EKONOMICZNY

WYDZIAŁ PRASOWY

Nr. 32

Warszawa dn. 16 grudnia 1927 r.

Przegląd Prasy Z.S.R.R. i emigracji rosyjskiej

TREŚĆ:

PRZEGLĄD PRASY ZSRR I EMIGRACJI ROSYJSKIEJ

Nr. 32 Warszawa dn. 16 grudnia 27 r.

1. POLITYKA ZAGRANICZNA ZSRR I STOSUNEK DO ZAGADNIEŃ MIĘDZYNARODOWYCH.

POLSKA A LITWA.
Prasa sowiecka z 13.XII. informuje z Genewy o decyzji Rady Ligi Narodów w sprawie konfliktu polsko-litewskiego p.t."Polsko-litewski konflikt wszedł w nowe stadjum". "Bezpośrednie niebezpieczeństwo wojny chwilowo oddalone".

PRAWDA z 13/XII.pisze, że decyzja Rady Ligi stara się obejść istotę zagadnienia ograniczając się do formalnej strony konfliktu i ani na jotę nie osłabia tych niebezpieczeństw, które on taji w sobie dla pokoju europejskiego. Chodzi nietylko o to, że rezolucja pozostawia nierozstrzygniętą sprawę Wilna, ale również i o to, że w rzeczywistości nie została zlikwidowana groźba co do niezależności Litwy, która zarysowała się w czasach ostatnich. Zlikwidowane zostały plany jawnej napaści na Litwę ze strony Polski, lecz pozostawiona została całkowicie możność kontynuowania niebezpiecznej gry z elementami litewskiej emigracji. Decyzja przyjęta w Genewie oznacza tylko okres chwilowego wytchnienia. Gotowość rządu polskiego do "przecięcia intryg mieczem", o której pisała "Polska Zbrojna" przed wyjazdem Marszałka Piłsudskiego do Genewy,trwa nadal. Nadal trwa również przekonanie wiadomych kół polskich, że unja Litwy z Polską jest "objektywną historyczną koniecznością". Nadal też trwają energiczne usiłowania Piłsudczyków, aby dopomódz tej "historycznej konieczności." Wobec tych faktów blednie znaczenie rezolucji genewskiej.

PO SESJI RADY LIGI.
IZWIESTJA z 14/XII. starają się dowieść, że ostatnia sesja Rady Ligi nie przyniosła żadnych pomyślnych rezultatów. Decyzja Rady w sprawie konfliktu polsko-litewskiego ,pomija wszelkie niebezpieczne momenty sytuacji politycznej, wytworzonej na granicy polsko-litewskiej. Dziennik przytacza głos "Polski Zbrojnej", podkreślającej, że konflikt nie został rozwiązany i przewiduje dalszy rozwój wypadków. Jak sobie "Polska Zbrojna wyobraża ten rozwój wypadków, to - zdaniem pisma - wie cały świat. Na kompromisowy i nierzeczowy charakter decyzji Rady Narwskazuje również stanowisko Rady wobec sprawy szkół niemieckich na Polskim G.Śląsku i w kwestji Gdańskiej. W dziedzinie stosunków bałkańskich Rada Ligi nie uważała za stosowne zająć się nowemi traktatami: francusko-jugosłowiańskim i włosko-albańskim. Uchyliła się również od rozwiązania sporu rumuńsko-węgierskiego. Co zaś do pożyczki dla Grecji, to Liga Nar. tylko potwierdziła decyzję w tej sprawie, osiągniętą w drodze oddzielnych rokowań. Nie zajmowała się również Rada okupacją Nadrenji, mimo, że sprawa ta jest bardzo żywotną dla Niemiec. Tak więc - zdaniem autora - rezultaty 48 sesji Rady są równie mizerne, jak poprzednie.

NOTATKI Z POLITYKI ZAGRANICZNEJ.
IZWIESTJA z 14/XII. zamieszczają wywiad z wiceprezydentem rosyjsko-ameryk. Izby handlowej, p.Smithem, który oświadczył m.in. że obrót towarowy między ZSRR. i Stanami Zjedn. Amer.Półn. przekroczył w roku zeszłym 93 miljn.dolarów, co świadczy, jak pożądanem jest ustalenie bardziej ścisłych stosunków między obu państwami. Izba handl. ameryk. otrzymała zapewnienie o możliwości otrzymania koncesji na rybołóstwo na Dalekim Wschodzie. Wogóle - zdaniem p.Smitha perspektywy handlowe w nadchodzącym roku są wiele obiecujące.

IZWIESTJA z 14/XII. donoszą szereg depesz o powstaniu w Kantonie i utworzeniu się rządu komunistycznego w Honk-Kongu, na czele którego stanął Siu-Sio-Tsen, naczelne dowództwo chińskiej armji komunistycznej objął Ie Tim.

PRAWDA z 13/XII.wyraża radość z powodu powstania komunistycznego w Kantonie . Swiat kapitalistyczny wkrótce na przykładzie Chin przekona się, czem jest zwycięska rewolucja.

2. USTRÓJ PAŃSTWOWY I ADMINISTRACYJNY.

WYBORY DO SOWIETÓW W ROKU 1928

"ORKA" z dn. 4/12 /Mińsk/ podaje, że prezydjum C.K.W. sowietów ZSRR zwróciło się do wszystkich C.K.W. sowietów republik związkowych z okólnikiem w sprawie wyborów do sowietów w 1928 roku. Okólnik ten wskazuje, że wybory powinny być przeprowadzone w kierunku intensyfikacji udziału warstw pracujących, wzmocnienia roli kierowniczej proletarjatu w sowietach, utrwalenia związku biedoty wiejskiej z włościaństwem średniozamożnym, bezwzględnej izolacji "kułaków" oraz skierowania uwagi ludności na zadania obrony państwa, jego uprzemysłowienie i walki o udoskonalenie administracji państwowej. W porozumieniu z C.K.W. sowietów republik związkowych ustalił C.K.W. ZSRR następujące terminy wyborów: w RSFSR, USRR i BSRR - od stycznia do kwietnia 1928 roku włącznie, w federacji zakaukaskiej - od grudnia 1927 roku do lutego 1928 roku, w Turkmenistanie i Uzbekistanie - od grudnia 1927 ro marca 1928 roku włącznie.

3. ŻYCIE PARTYJNE.

P.PIATAKOW ZERWAŁ Z OPOZYCJĄ

"RUSSKOJE WREMIA" z dn. 11/12 /Paryż, pismo liberalne/ podaje, że prezes sowieckiej misji handlowej we Francji p.Piatakow, który należał dotychczas do opozycji, przeszedł obecnie na stronę t.zw. większości C.K. partji.

PISMO P.MILUKOWA O ZJEŹDZIE PARTYJNYM

"POSLEDNIJA NOWOSTI" z dn. 8/12 /Paryż, kierunek republikańsko-demokratyczny pod redakcją p.Milukowa/ ogłasza artykuł wstępny w sprawie XV zjazdu sowieckiej partji komunistycznej. Stwierdzając zwycięstwo p.Stalina nad opozycją podczas obrad tego zjazdu, pismo twierdzi, że zwycięstwo to jest jednocześnie śmiercią partji komunistycznej jako organizacji politycznej i społecznej. Likwidacji tej dokonała partja własnoręcznie. Ustrój państwowy republiki sowieckiej, który posiadał dotychczas jedynie nominalne oparcie na sowietach staje się dyktaturą partji komunistycznej bez tej partji, która jako partja więcej nie istnieje. Dalsze losy Rosji zależeć będą od walki pomiędzy zwycięską grupą p.Stalina a czynnikami społecznemi, które się znajdują poza partją komunistyczną.

XV ZJAZD PARTJI

"IZWIESTJA CIK ZSSR" z dn. 11/12 ogłasza drugą część sprawozdania p.Ordżonikidze z działalności C.K.K. partji wygłoszonego podczas obrad XV zjazdu partyjnego. P.Ordżonikidze zaprzeczył twierdzeniom opozycji o tem, że armja czerwona jest gotową podstawą i oparciem dla awantury politycznej w stylu "bonapartyzmu" i oświadczył, że robotnicy stanowią 18,1% wszystkich wojskowych sowieckich, włościanie - 71,3%. Komuniści stanowią 54% wszystkich oficerów armji czerwonej, na stanowiskach kierowniczych stanowią komuniści 85% ogólnej liczby dowódców. Następnie zaprzeczył p.Ordżonikidze pogłoskom o przedostaniu się wielkiej liczby osób pochodzenia żydowskiego do centralnych instytucyj sowieckich. W Moskwie stanowią żydzi 10,3% ogólnej liczby urzędników sowieckich, w Leningradzie - 8,1%, w Charkowie - 30,3%, w Mińsku - 38,3%, w Tyflisie 2,8%, w Baku - 10,6%, w Kazaniu - 2,7% i t.p. Rosjanie stanowią w Moskwie 83,1%, w Leningradzie - 85,4%, w Charkowie 35,4%, w Mińsku - 6,7%, w Tyflisie - 16,1%, w Baku 39,4%, w Kazaniu - 73%, w Taszkiencie - 72,5%, w Dagestanie - 58,9%, w Uzbekistanie - 61,9%, w Karelji - 86,3%, w Baszkirji - 77,2%, w republice mongolsko-buriackiej - 81,2%. Komuniści stanowią wśród urzędników

komisarjatu ludowego handlu 24,3%, komisarjatu ludowego skarbu - 18,2%, komisarjatu ludowego spraw wewnętrznych - 17,8%, rady naczelnej gospodarstwa krajowego - 20,2%, komisarjatu ludowego komunikacji - 22%, komisarjatu ludowego rolnictwa - 14,4%, komisarjatu ludowego pracy - 28%, komisarjatu ludowego sprawiedliwości - 22%. W sowieckich instytucjach kierowniczych stanowią komuniści: w C.K.W. sowietów RSFSR 68%, BSRR - 73,5%, ZSFSR - 87,3%, TurkSSR - 73,6%, C.K.W. sowietów ZSRR - 74,4%. Dane co do USRR i UzbSSR brakują.

IBIDEM podaje, że pierwsze posiedzenie zjazdu w dniu 10-go b.m. zostało poświęcone wysłuchaniu drugiej połowy sprawozdania p. Bucharyna z działalności komitetu wykonawczego międzynarodówki komunistycznej. Po ukończeniu tego przemówienia zgotował zjazd p.Bucharynowi owację. W dyskusji nad sprawozdaniem p.Bucharyna wzięli udział p.p.Łozowski i Cchakaja, którzy krytykowali stosunek opozycji do akcji międzynarodówki komunistycznej. Drugie posiedzenie wieczorne zjazdu w tym samym dniu zostało poświęcone dalszemu ciągowi dyskusji nad sprawozdaniem prezesa międzynarodówki. Wszyscy mówcy, w tej liczbie p.Manuilski, przemawiali w tonie optymistycznym.

IBIDEM z dn. 13/12 donosi, że w dniu 11-go b.m. odbyło się powitanie zjazdu przez szereg delegacyj robotniczych. Następnie przeszedł zjazd do dalszej dyskusji nad sprawozdaniem p.Bucharyna. Członek zjazdu Finkowski oświadczył, że największą wadą akcji międzynarodówki jest niedostateczna propaganda na korzyść tej akcji wśród robotników sowieckich. Przedstawiciel międzynarodówki młodzieży komunistycznej Chitarow oświadczył, że Chiny znajdują się w przededniu nowych zwycięstw rewolucyjnych. Przemawiali następnie: p.Łaryn, który protestował przeciwko ukrainizacji USRR, komunista polski Dąbal, który ogłosił deklarację w imieniu międzynarodówki włościańskiej oraz delegat C.K. polskiej partji komunistycznej, który oświadczył, że "polska partja komunistyczna prowadzi walkę przeciwko faszyzmowi, przygotowującemu wojnę imperjalistyczną pomiędzy Polską a Związkiem Sowieckim". Delegat ten oświadczył również, że akcja opozycji "trockistów", wykorzystana przez burżuazję polską i polską partję socjalistyczną utrudnia pracę komunistom polskim.

W dniu 12-go b.m. obrady zjazdu zostały również poprzedzone przez deklarację delegacji robotniczych. P.Bucharyn wygłosił przemówienie, w którem streścił wyniki dyskusji nad swoim sprawozdaniem. Zjazd uchwalił votum ufności dla delegacji sowieckiej związkowej partji komunistycznej w komitecie wykonawczym międzynarodówki. Druga część posiedzenia rannego została poświęcona przemówieniu p.Rykowa o sytuacji gospodarczej w ZSRR. Na posiedzeniu wieczornym wygłosił p.Krzyżanowski przemówienie o perspektywach rozwoju gospodarki sowieckiej w ciągu 5-iu lat najbliższych.

IBIDEM omawia w artykule wstępnym wyniki przeprowadzonej na zjeździe partji dyskusji nad zagadnieniem stosunku pomiędzy t.zw. większością partji a opozycją. Zdaniem pisma dyskusja ta wyświetliła całkowicie sprawę. Oszczercza akcja opozycji została zdemaskowana, podłoże socjal-demokratyczne jej poglądów ideowych zostało ujawnione. Opozycja powinna zrozumieć, że partja nie może dopuścić t.zw. "swobody poglądów", ponieważ jej ogłoszenie prowadzi bezpośrednio do przeistoczenia się partji komunistycznej w partję socjal-demokratyczną. Partja nie ma zamiaru zawierać z opozycją pokoju kompromisowego. Opozycja powinna się wyrzec swych błędów ideologicznych i organizacyjnych. Tylko to uratuje jej wodzów przed śmiercią polityczną.

ARESZTOWANIE P.MRACZKOWSKIEGO

IBIDEM z dn. 12/12 podaje wiadomość o aresztowaniu wybitnego opozycjonisty p.Mraczkowskiego przez GPU. Z powodu tego aresztowania, które nastąpiło w końcu listopada r.b. ogłosiła opozycja ulotkę, w której nawoływała sowiecką klasę robotniczą do protestu.

4. SPRAWY NARODOWOŚCIOWE.

PROPAGANDA ATEISTYCZNA WŚRÓD UZBEKÓW

"PRAWDA WOSTOKA" z dn. 2/12 /Taszkient/ podaje, że w mieście tym odbył się pierwszy zjazd delegatów związków "bezbożników" turkiestańskich. Obrady zjazdu obracały się dookoła zagadnienia propagandy ateistycznej wśród ludności tubylczej, przeważnie - uzbeków. Uczestnicy obrad podkreślili w swych przemówieniach, że walka z religją mahometańską wśród uzbeków napotyka na szereg trudności, wśród których wymienić należy aktywność duchowieństwa mahometańskiego oraz psychologję niektórych "komunistów" tubylczych, którzy uważają, że komunizm w Turkiestanie powinien się różnić od komunizmu w Rosji tem, iż uszanować powinien religję mahometańską i jej zwyczaje. Walka władzy komunistycznej z religją i sprzeciw duchowieństwa mahometańskiego odzwierciadlają walkę społeczną w społeczeństwie uzbekskim, duchowieństwo mahometańskie występuje bowiem przeciwko reformie rolnej i innym reformom sowieckim w imię haseł religijnych.

5. SPRAWY GOSPODARCZE.

NOWA LINJA LOTNICZA W ZSRR

"ZARIA WOSTOKA" z dn. 29/11 /Tyflis/ donosi, że rada komisarzy ludowych ZSRR zatwierdziła umowę pomiędzy towarzystwem sowieckim "Ukrwozduchput" a towarzystwem niemieckim "Junkers". Umowa przewiduje organizację stałej komunikacji lotniczej pomiędzy Moskwą a Teheranem. W celu utworzenia tej linji połączone będą istniejące linje Moskwa-Baku towarzystwa "Ukrwozduchput" oraz Pehlevi-Teheran towarzystwa "Junkers". Poczynając od drugiej połowy grudnia r.b. kursować będą samoloty na linji Moskwa-Teheran dwa razy na tydzień. Organizacja linji na terytorjum ZSRR należeć będzie do towarzystwa sowieckiego, na terytorjum Persji - do towarzystwa niemieckiego. Utworzenie nowej linji skraca podróż od Baku do Teheranu, która trwała dotychczas 3 doby, do 5-6 godzin.

OSUSZANIE BŁOT POLESKICH

"ORKA" z dn. 11/12 /Mińsk/ donosi, że na wiosnę 1928 roku zakończone będzie osuszanie wielkich błot Naulickich na Polesiu na przestrzeni 400 dziesięcin. Prace meljoracyjne nad osuszeniem tych błot rozpoczęto w czerwcu 1924 roku.

BUDOWA FABRYK SZTUCZNEGO JEDWABIU

"EKONOMICZESKAJA ŻIZN" z dn. 9/12 podaje, że rada najwyższa gospodarstwa krajowego w ZSRR uchwaliła zbudować w ciągu najbliższych 5-iu lat 10 nowych fabryk sztucznego jedwabiu o łącznej produkcji 625 tysięcy pudów sztucznego jedwabiu rocznie oraz kilka fabryk sztucznej wełny o produkcji 325 tysięcy pudów rocznie.

BUDOWA MOSTU PRZEZ WOŁGĘ

IBIDEM podaje, że w Moskwie powstało mieszane towarzystwo akcyjne dla budowy mostu kolejowego przez Wołgę w pobliżu miasta Kostromy. Koszta budowy wyniosą 4 miljony 600 tysięcy rubli.

ZAGWARANTOWANIE WKŁADÓW WŁOŚCIAŃSKICH PRZEZ PAŃSTWO

"ORKA" z dn. 11/12 /Mińsk/ donosi, że w celu wzmożenia dopływu wkładów włościańskich do stowarzyszeń kredytowych uchwaliła centralna rada gospodarcza RSFSR zagwarantowanie xxxx całości wkładów, wpłaconych do kas powyższych stowarzyszeń, przez państwo. Obowiązek zagwarantowania całości wkładów przyjmuje na siebie centralny Bank Rolny RSFSR oraz stowarzyszenia kredytu rolnego. W tym celu utworzony będzie specjalny fundusz gwarancyjny. Rada zwróciła się jednocześnie do rady pracy i obrony państwa z propozycją o wprowadzenie obowiązkowego zagwarantowania wkładów włościańskich na całym terytorjum ZSRR.

10. NOTATKI I INFORMACJE.

ODEZWA SOCJALISTYCZNA

"RUSSKOJE WREMIA" z dn. 10/12 /Paryż, pismo o kierunku liberalnym/ ogłasza odezwę, która, jak pismo twierdzi, rozpowszechniona jest w Rosji sowieckiej w imieniu ugrupowania socjal-demokratów rosyjskich im. Plechanowa. Odezwa omawia 10-lecie istnienia władzy bolszewickiej w Rosji i twierdzi, że uroczystości urzędowe nie mogą zagłuszyć prawdy. 10 lat rządów bolszewickich - to 10 lat znęcania się nad narodem rosyjskim, uroczystości rządu sowieckiego - to żałoba narodu rosyjskiego. W walce bolszewików o władzę przelano strumienie krwi. Siły rewolucji rosyjskiej zgniecione są dyktaturą, życie społeczne wielkiego państwa nie istnieje. Dążenie do wolności nie może jednak przestać istnieć. Dążenie to było podstawą rewolucji rosyjskiej. Obecnie również, wbrew istniejącej władzy tyranów dąży Rosja do nowego życia. W tej walce wszyscy przyjaciele wolności rosyjskiej powinni podnieść głos. Autorowie odezwy żądają "wraz z klasą robotniczą całego świata" zaniechania egzekucji, przywrócenia swobody słowa, druku i zgromad-zeń , uwolnienia więźniów politycznych. W imieniu socjalistów-rosyjskich oświadczają autorowie odezwy o swej gotowości do prowadzenia dalszej walki.

KOMISJA DLA SPRAW MNIEJSZOŚCI W CHARKOWIE

"KOMMUNIST" z dn. 9/12 /Charków/ donosi, że dotychczas nie istniała w Charkowie żadna organizacja, któraby zajmowała się pracą oświatową wśród mniejszości narodowych. Obecnie powstała dzięki uchwale sowietu miejskiego specjalna komisja, która zajmie się tą pracą.

MUZEUM UKRAIŃSKIE W CHARKOWIE

IBIDEM donosi, że w Charkowie utworzone zostało centralne ukraińskie muzeum teatralne.

RUCH POWSTAŃCZY NA UKRAINIE

IBIDEM z dn. 8/12 donosi, że sowiecki sąd okręgowy w Winnicy rozpoznał sprawę uczestników "bandy", która w ciągu dwuch lat dokonała szeregu napadów na instytucje sowieckie w gminach Daniszewskiej, Linieckiej i Sitkowieckiej. Oddział milicji otoczył "bandę" w xxxx lesie. Podczas walki trzech przywódców zabito, 20 osób wzięto do niewoli. Sąd skazał niejakich Szmigorę i Wysockiego na karę śmierci, 18 podsądnych - na karę zamknięcia w więzieniu.